

„...kávárik essze, mi az gyükér s mi az, hogy oda tartunk Romániához”

Antal-Vajda János rendítgetései

Antal-Vajda János vagyok, egyázerkilencszázötvenhatban születtem, áugusztus harmadik napján, édesapámat Jánosnak hívták őt is, édesanyámat Bori, nálunk nem mondják Borbala, Bori. Ötön vuotunk a családba. Van még egy bácsim, három néném, mind mondják nálunk, én vagyok a legküisebb. Édesapám vosutas vuot Bákóba, nám csak Bákóba, több háljt dolgozott, onnat jött ki nyugdíjba. Édesanyám mezőgazdasággal foglalkozott, házi munkával, gyermek nevelésivel. Így naggyabuol nám vuot eccerü a zéletünk, mind a parasztnak a zélettye. Vuotak problémák akkar is, nám nagy gazdaságba nőttünk, dá más formába láhát mondjam, hogy nagyon szerencsés vuotam, jó szüleim vuotak, jó érzés vuot a családba, eggyeztünk, nem vuot probléma a szülőkvel, a zegész fogta a dolgát. Édesapám, mondjam úgy, miérges vuot, dá válünk nagyon szever vuot, s na, mind a gyermeket, mikor édesapja még-bünteti, láhát gondolja, hogy édesapja vagy édesanyja nám száráti, dá ászt édesapám csak szerelemből csinálta, hogy úgy akarta, hogy belőlünk maradjon volomi juó. Örökké oszt monta, hogy én nákták dolgozom, ütöztetek, adok ételt, tük csak tanuljatok jövőre, hogy legyen jó nákták. Ászt küsön váttám észre, hogy nagyon szeretett műnköt. Sakkor mikor nám tonultunk a ziskolába, náki nagyon fájt. Vuotak állatok, tyúkok, mind mondják nálunk, csirkék, ünők, tehenyek. Gyermek vuotam, romántikus gyermekségbe nőttem fel, szünetbe vagy hétvégén mentünk étetni, vuot egy hálj, hol összesen folusiak vitték a tehenyeket, akkor több ünő vuot nálunk, több teheny, úgy mondták Bivolárj, most fel van szántva, ott a vosut málleátt, vosut málleátt, is Szárát málleátt. Oszta, mind gyermekek rendellőztünk, sorba öröztük a tehenyeket, mentünk még ferettünk a Szárátbá, o nám nagyon vuot a szüleimnek a kedvik, mát mikor kiláltá édesapám, juol mágvárt, oszt monta, hogy ne menjek feredni, mát álnyuvadok, de így mágtonultom úszni. Oszta visszaforduljak családomba, én üsmertem apám résziről nagymámámat. Ászt montam sokcor s szárátám álmondani, gyármák vuotam, dá nákam vuot több kérdésem. Lágnogyobb kérdés e vuot, hogy nagymámám nám tudott semmit románul. Szüleim foglaltak vuotak, édesapám ment munkára, édesanyám rigváltól ástig mezőre, munkára cseápeuhoz, dá attól nagyon vigyázott a családukra, ételezett, mosogatott, tizpontos szüleim vuotak. Dá láhát mondjam, hogy többre én nagymámámval nőttem fel, azért es én válá csak csángóul beszéltem, tőle tudok beszélni. Ommálleátt édesanyámval magyarul beszéltem, tásviráimvál

románul, mát édesapánk csak románul bászélvt válünk, akkor nám értáttám, dá osztá küsübbán mágértáttám, ő tutta mi kövátkázik. A ziskolába ál vuot tiltva a magyar nyálv, s tutta, hogy csak románul tanulunk lesz s ez nekünk könnyűd lesz, s mit mondok e nem hazugság. Ő, az vuot érdekes, hogy velünk csak románul beszélt, de édesanyámval magyarul, s mikor imádkozott, akkor magyar könyvekből olvasott. Nálunk nem mondják olvastál, másegyéb mondják. Most is megvan e könyvek. Igazmagyarnyelvet tudott édesapám. Az is kérdés vuot, honnét. Dá én nám kértem mág soha. Áltótt sok esztendő, mágnóttám, mántám gimnáziumba, nám tuom, sok szép dolgot álfálajtáttám, hogy mágkérgyám édesanyámat, édesapámat, nagymámámat. Még gyermek vuotam akkor, láhát mondjam még ebbe a zirányba nám vuot mágervá zügyem, dününém, mind mondják nálatok. Gyármák vuotam, fiatal vuotam, dá ázák a kérdések fontosak vuotak, s komolyak, hogy miért nagymámám nem tudott románul, mét szüleim magyarul beszéltek, édesapám válám románul. Későbbén mágértáttám.

Zársú osztályba tanyító néni, most es él Bákóba, s most es mesélte, volt egy találkozó vuot tanulóival, s mondta, a zársú osztályba én voutam a fordító. Kollégáim sokan nám tuttak románul. Én vuotam egy melik tuttam lágiobban románul és segítettem, fordítottam a leckéket. Kicsi kortól én szerettem lenne, hogy legyen zenetanár, de nám sikerült. Mát édesapám, s nám csak édesapám, dá vuot tonárom oszt monta, hogy én nám szárátám mátematikát soho, én szárátám a román nyálvát tonulni, dzseográfíát, történetet, zene órákat, sportot, ezeket örökké szárátám s most es szárátám. Vout tonárom, nám tudom, hogy mongyák magyarul, diridzsin, öttől nyuocig, most es él, mátematikát tonított, s oszt monta, János, nincs mit kárás obbo a ziskolába, két motivumba. Egy, hogy tá poroszt vagy s jövőre káll foglalkozz mezőgazdasági munkával, ha jól mondom, s nám szárátám a mátematikát. Én okkor nám értáttám, mileán rokonságba von a zene a mátematikával, most értem, dá okkor nám értáttám, az nagy kérdés vuot, dá lámontak. Nám vuotam a zársú a zosztályba, dá hormodik, nágyádik, ötödik, szárátám tonulni. Örökké szárátám versenyezni, szárátám tonulni, sokat olvastam, szárátám olvasni, dá okkor lámontak. Leghamarább lementám Galacba, úgy akartam lenni orvos. Nagy vuot a konkurencia, nám sikárült, százan vuotunk egy háljra, dá juo próba vuot. Visszojöttám, s ószön vizgáztam, Szucsáva málleátt von egy város, Falticeni, mezőgazdasági

iskolába, az sikerült. Vuot tizenöt hálj, én vuotam a hátádik. Dá orro felkészültám. Ott es tonultam, örökké vuot burszám, nám ozét, hogy szegény vuotam, nám vuotam, dá tonultam, omiánt koptom a burszát. Láhát mondjam, hogy négy esztendőt tonultam ott, Bukovinába, nagyon száráltám, ott aluttam, ott ültem a zinternátba, csak szünetbe jöttem hozo, dá oz nákam náház vuot, hogy oszt tanultam, mit nám száráltám. Az nákam nogyon náház vuot. Dá ottul, mondom, örökké a zárú sorbo vuotam, dá obbo a tájba es énekeltem, ott tonultom mág népi táncot táncolni, mát ott Bukovinába én noagy rokker vuotam, chitáráztam. Dá chitárávol es ez más mese, hogy omiánt, hogy doriltam, hogy lágyán egy chitáram, édesapám oszt monta, ha tanulsz s kapsz burszát, a zárú burszából vász egy chitárát. S úgy es vuot, a zárú burszából édesapám vátt egy chitárát s most es mágvon. Ovvol chitárázni fogtam, énekeltem, táncoltam, mikor a zosztályom kellett szerepeljen, má minden ásztándóbá, minden osztály kellett szervezenek kulturális programot, én oszt nagyon száráltám s örökké én vázáttám a zosztályt erre a részre, sokat segítáttám a tanárnómet, tanító nénémet. Végeztem eredményessen négy esztendőt, mágpróbáltam Jászvásárba, hogy vizsgázzam ágyátámrá, nám sikerült, mát nám száráltám, s ma máig nám bánom, mát ott még hot esztendőt kellett lenne tonuljak mit nám száráltám. Soho nám száráltám. Megbecsülöm azokat, kik mezőgazdasági munkával foglalkoznak, dá mindán munkának káll szárátát, hogy lágyán sok sikár. S most es mondom a gyerekeknek, higy vigyázzanak, jövőre mit akarnak csinálni, mát nagyon fontos csinálni mit szárátsz. Mát az én tapasztalatomrul beszélek, hogy nagyon náház, sok a visszalépés. Káll szárálám a munkába. Akármi, ha csobán vagy, ha vosutos vagy, tanár vagy, zenész, káll szárálám, hogy lágyán sok siker a munkádba, mát ho nám, okkor baj. Dá hálo Istánnak én osztó végáztám gimnáziumot, dolgoztam három hónapot, vuot a cseápeu málleátt ott hol rocskolták a szőlőt, mát a cseápeunak sok szőlője vuot, kétszáz ötven hektár szőlő, ótott szőlő. Én szakiskolát végáztám, a férfiakat nagyon kárásték, okkor gyorsan koptom munkahálját. Káztám a gimnáziumot 71-be, végáztám 75-bá, 76-ba vitták katonaságba. Katonaság után mind csak oda mántám vissza. Bákóba csinálni fogtam népzeneiskolát, ott tanultam mág juol chitárázni, nám vagyok nagyon juo chitárás, dá szerveztem egy csoportot, szerepeltünk kulturháznál, énekeltem lakodalomba es, dá munkám hálját én örökké ott vuotam kulturháznál. S máddig dolgoztam, mát ott

nám morottom még egy esztendőt, osztá kaptam munkahálját cseápeunál, kolhoznál, ott sem foglalkoztam mivál száráltám, dá csináltam mát száráltám dolgozzunk. A munkától nám féltém sem nám szégyeltem, ma sem, mát a munka nám szemérem, csak az vuot, hogy nám száráltám mit csinállok. Dá o málleátt én ott vuotan csütörtökön, szombaton, vásáronp kulturháznál. Láhát mondjam az másik munkahálját vuot. Abba az időbe politikusok vázátték a kulturházakat, s látták, hogy nagyon szárátám a munkát, idáották a kócsokat. Akkortól nám tudom, eccer a hónapba ha odajöttek, én szerveztem mindent. Táncos csoportot, dá nám csángós táncokat, vegyes táncokat. Dá abba a zidőbe, jut eszembe, mindán vásáronp vuot horba, népi táncprogram. Folusi zenészek, lányok jöttek mind felötözve népi viseletbe, fiúk nám nogyon, és az egésznek vuot virág a kezibe. Áz nogyon érdekes, áz szép emlék nekem mint egy fénykép. Dá omiánt, hogy én nagy rokker vuotam, okkor kázdátt vuot az a moda a diszkotekával. Na, én ha száráltám chitárázni, szárávnizni fogtam én is bácsimmal, bátyámmal diszkó programot. S rendrá, rendrá, láhát mondjam, hogy én vuotam az ki kidobtam ezeket a népi zenészeket. Most bánom, sájnálom, dá okkor nám váttám észrá. Jut ászámbá, Borbóc János, ki vázáttá ászt a csoportot, lánya énekel a szájából, ő szaxofonból énekel, ákordionval, hármónikával, fia, Borbóc Anti, aki most es él, mind csak úgy, ákordionozott, még vuot egy fia Bernádin, ő dobolt. Komoly család vuot, rendes emberek, dá szárálték ők es, mentek lakodalomba. S monta kollégáinak, nezzétek eszt a fiút, ez vesz ki nyugdíjba. S úgy es vuot, rendrá fiotolok szárátáni fogták a diszkót, s népi táncokat nám. Dá ommálját én ottul, hiszem áltótt egy tíz ásztándó, ott vuotam kulturháznál, láhát mondjam huszonöt ásztándót én vázáttám a kulturházat. Én kuocsoltam, én zártam bé. Sakkor, nám, hogy dicsákádám, dá obbo o zidőbá, hiszem, a zegész Bákó megyei kulturházakból, nálam, Forrófalván vuot a lágjobb program. Ászt mágmontam komolyan. Száráltám. Vuot chitárás csoportom, vuot népi tánc, vuot modern táncscsoport, okkor csináltunk brigada artisticát. Száráltám ászt a munkát, ott vuotam napval, éjjel s vuot árádmény ábbá a munkába. Osztó, hiszem egy 1991-be koptom munkahálját a ziskolánál. Ott egy kicsivál szobodobb vuotam, dá ott sám csináltam mit száráltám, mát tanítottam a gyerekeket mind csak mezőgazdasági dologra. Vittek munkára mezőre, úgy vuot a program. Nám nagyon figyálták a tanulásra, őszvel vitták munkára, tavaszval vitták munkára, sokat nám

Kaláka

Most de drág csányad a házat! Csak legyen fránk. Nám, mint ázállótt, kürpics. – Nem is kirpics. Pajántok, s vertek sipkát, s oszt rakták e sárval. Mikor esszegyütték a szomszédokat, aszonták keláka. Kelákát sántak. Gyurták e földet zemberek lábikval, esszevigyítva szalmával. Asszonyok hortuk a geleátákkal. A földet horták, horták. Vaj nem, vájtak e gödröt. Vájtak e gödröt, ha nagy vót a kert. Vájtak e na' gödröt, s ászt üdővel oszt tötötték vissza ganyéval. Hász körülönétt még gyült ászt a ganyé. Osztá éledett mág, s osztá még heljetődött essze.

(Farkas Péterné Bálint Luca szül. 1936., Benke Jánosné Pál Magdolna, szül. 1952, Forrófalva.)

tanultunk, csak mit láttak ott a mezőn. Így tuttam tanítani december hónapjából ápriliséig, oszto fogtunk még menni mezőre dolgozni. Dá úgy is szabadabb vuotam a ziskolában, és többát tuttam foglalkozni a kultúrháznak a munkájával.

Visszaforduljak nagymámamra, Mária Magdolna volt a nává, ő sokat élt, majd száz ásztándós vuot, amikor mágholt, dá mondom, válá csak magyarul básziltám. Édesapám résziről nagyapámat nám üsmártám, édesapám tizenhat ásztándós vuot, eljártak szántani túl a Szárátán, Gyoszény fálé, tavaszon vuot, s mikor jöttek által csónakval a Szárátán, okkor álnyuvatt, álfullott. Dor átaljöttek vuot a Szárátán, dá ott fálajtált valamit s visszománt, hogy vágyá ál, mit álfálajtált s mikor visszajött a csónaknak a zorgonnya, az a kötele, amivál huszto, álszokott. Bécsobbant a vízbá, még eccer feljött a tátájirá, intett édesapámnak, még eccer bécsobbant, soho többet meg nem kopták. Édesapám árván nőtt fál, ők vuotak kiláncán tástvérák. Dá okkor, nám tudném mágmondani milján ásztándóbá, nagy betegség vuot, három hétbe hat testvére halt mág s mágmorottok hárman. Édesapám, még egy öccse s még egy nővérje, nénnye. A nénnjét mind csak úgy hívták Bori, Borbár. Ommiánt nem üsmertem nagyapámat apám résziről. Nagymámam nagyon hatalmas vuot. Mikor beszélt, örökké mosolyogott, dor mileán náházség vuot. Hatalmas vuot, imádom, imádom mát én válá, mondom vala, édesanyám örökké mezőn vuot, válá nőttám fál. Eppe úgy monta, Jánoskám, s ommiánt, hogy örökké még tátt munkára, hozzak vizát, mát okkor nám vuot víz, mentünk kútra, kútból hoztunk vizát. Őt kértám, hogy mit egyem, mit igyam, oszto monta, fáná vigyán ál, még kérd mág édesanyádat es, nám csak ingemet. Édesanyám régtől ástig munkán vuot. Érdekes életem vuot. Nám vout eccerű, dá szép vuot, romantikus életem vuot családba. Édesanyám résziről üsmertem mámómat es, apómat es. Úgy hitták édesanyámnak édesapját Pál Márton, és édesannyát Pál Rózsa. Rendes emberek vuotak, ők es vuotak hatan, náházségbá éltek, mát vout egy nagy égés, úgy mondják nálunk, okkor Forrófalván álégátt hiszem majd harminc ház, s édesannyának a háza is álégátt, nám morott még, monta édesanyám, rendíttá, hogy még kolán, mind mondjátok tik kanál sám vuot mivál ágyának. Aszta nagyapóm mámám résziről vosutas vuot, láhát mondjam, hogy gazdag vuot, gyorsan visszaépítette a zélettyit, s emlékszem, hogy édesanyám rendíttá, hogy hétvégén nagymámám sitett egy kemence pitánt is kányárát s aszt atta a szegényeknek. Sokan mághuottak okkor étlen, mát nám vuot mit ágyának, nagy szegénységba nőttek fál. Így nagyabba szüleimről, dá igaz, csak magyarul beszéltek, édesanyámnak a szülei csak magyarul beszéltek. Én velik románul, mát én majd tanultam vuot iskolába, gimnáziumba. Én akkar tanultam Bukovinába, dá későn láltám ki, hogy Bukovinába és éltek magyarok. S immá, hogy gyorsan belépjek ábbá a zén munkámba, amivál én foglalkozom most, ez érdekes mese.

Személyigazolványon Antal-Vajda János vuot édesapámnak a nává, s itt még szárátném mondjak egy dolgot, mikor mágújitták a személyigazolványát, akkor kitörörlték Vajdát, mondták románul Antal Ioan. Az is zavart ingemet, hogy miért. A faluba úgy hitták, Vajda János. Há nekem is úgy mondják,

kicsi Vajda János. Nám tudnám mágmondani, honnan lett a Vajda név, ommiánt, hogy régi család, Forrófalva régi falu, dokumentok után 650 ásztándó régisége. Forrófalva, Kákova mind mondják csángósan, mát én nám tuttam, soho nám is hallottuk eszt a nává Forrófalva. Hogy vuot a változás, oszto fogtam holloni Forrófalva, Forrófalva, ábbá a prográmba sokan nám is értik honnét jó. Édesapámnak mondták még, szürke haju. Édesapámnak ez vuot egy porekla, mind nákam es van több poreklám, mondjuk úgy csúfnév, dá ingem nám zavar. Valamikor fiatalabb vuotam, zavart, dá most nám, mát az egy különbség. Úgy érzem, hogy uljan, mint én, nincs senki. Nám vagyok nagyon büszke ávvál, dá sá nám szemérem, ez nákam egy normális dolog. Sokszor ommiánt, hogy Léránt utcán sok család vuot Vajda, Antal, hogy ná kávájának essze, minden családnak van egy poreklája. Édesapámnak ommiánt, hogy fehér vuot a haja, náki mondták szürke, dá náki fehér vuot a haja, nám csak szürke. Most én es átalváltám a hagyományt, nákam es fehér a hajam, bácsimnak is fehér a haja. Szürke hajam vuot gimnáziumba es, ez ereditarius, ha mondom korrektul, dá á nám fáj, nám probléma. Sok család van Antal ott a zuccámon, egyik Kicsi Vajda János, Kicsi Péter. Antal a nevik, dá van ez a porekla. Kicsi János, Kicsi Péter. Hiszem összesen van húsz család evvel a névvel, Antal. Messzünnet rokonságba vagyunk, e biztos, dá elmesszedtünk, meg megszapordtunk, sokan nem is üsmerik a rokonságot, mind mondják nálunk, nyámságot.

Édesapám ommiánt, hogy ő volt a lágnagyobb a családba, s árva vuot, őt nám vitték verekedésbe. S még vuot egy törvény akkor, aki vosutas vuot, azt nám vitték a frontra. S ommiánt, hogy édesapám vezette a családot, ő vuot a családnak a feje s árva es vuot, őt nám vitték. Járt katonaságba, koncentrárára eljárt, dá nám tom, egy néhány hónapot, dá őt nám vitték el. Nagyapám anyám résziről mind csak úgy vót. Régi, híres vosutas vuot, s ezeket nem vitték verekedésbe. Ommiánt, hogy náház vuot a zélet s szegénység vuot, a vasút juo lehetőség vuot, s mondom, szerencse vuot, hogy közel vuotunk Bákóhoz. Más falu nám tapasztalta eszt a jószágot, mondjam úgy. Dá obbo a zidőbe, jut ászámbá, hogy sok firfi dolgozott a vosuton, mind mondták nálunk. Jut ászámbá, hogy akkor mánták bé Szeret háltához vonatval, dá még nám es vuot abba a zidőbá az a háltá Sziret, nám vuot, mánták Valeá Szeáka háltához, át a mezőn, mánták egy-egy órát s fálát gyalog vagy biciglival. Sorba mentek. Emlékszem mát én faluvégbe laktam, láttam szép vüsetbe, zegésznek uljan vuot. Én száráttám lánná, hogy én is legyen vosutas, nám hagyatt édesapám, mát oszt monta, hogy ő csinált eleget katonaságot, s most es oszt mondják, az ki dolgozik, ki vosutas, az katona. Mát ott más a hályzát, ott rendesség kell legyen, figyelem. Ez a második katonaság, úgy mondják. Csak most nem még csinálnak a fiatalok katonaságot, s érzik, hogy nám csinálnak katonaságot, mát kicsit becébbek most. Nákam a katonaság juo tapasztalat vuot. Nagyon juo. Én ojánlom most is a fiataloknak, mondtam a fiamnak is, hogy bár egy hat hónapot kéne katonaság nákták. Hogy érék mág a dűnnyéták jobban. Ott, láhát mondjam, mágért a dűnnyém és rendesebben tanultam élják. Tuttam, rággál hatkor fál káll

ébrádni, fél nyuockor kállát reggelázni, káll mánni prográmra, fél káttókor ebédálni, sokat segítát a zéletembe. S most es eszt csinálom, s érzik a munkámba es. Felnőttek es mondják, hogy igen szever vagyok, s gyerekek es, dá nám vagyok rossz, szeretem a rendességet.

Láhát valahogy árcháikus vagyok, mát abba a világba nőttünk fál, most más módul tonissák a gyerekeket, dá én, az a célo, hogy munkámnak lágyán árádményá. Ha egy gyárák jó hezzám, nám tud sámmit, náám az fáj. Fáj, mát én szárátám lágyán árádményá munkámnak, és gondolom, hogy ha a szülő mágkérdi, hogy mit tanultál bácsi Jánosnál, s mondja, hogy nám tonultam sámmit, akkor majd mit gondol a szülő rivollam? Hogy tőtöm a zidót heába. S hiszem így is lépek bé nyugdíjba, dá biztos okkor es foglalkozom lesz evvel a munkával. Ez a cél. Nám is gondolom, hogy nyugíjba lépek, okkor fogom menni csak sittedni, nyaralni. Ezt a munkát szárátám, ábbá hiszek.

Ábbá hiszek, mát nagyon fontos náám, ami még maratt s eszt sokcor mondtam, ami még maradt gyönyörű csángó hagyományból, ha most nám máncsük mág, okkor sok szép dolog még álvász, mát sok szép dolog álvászát, mát obbo a zidőbá ommiánt, hogy büntettek nám láhátát bászilni magyarul, tanítottak, hogy nincs Istán, üsmered ezt a hályzátát. Büntettek, nám tuttuk a zigasságot, tanítottak, hogy hazudjunk, valahogy álkötték a szemünket, bévárték a fejinkbá s e vérinkbá félálám, zieccséget, érted, mit akarok mondani. S ezt mondom a zén toposztolotomból. Mikor mágindítottam kiláncvánkáltóbá, s az fontos, hogy álmáséljem, hogy indítam mág eszt a prográmot. Ez a fiélálám most es megvan a zembereknek a fájikbá, vérikbá, szüvikbá. Fiélnák, hogy kimondják a náviket, félnék, hogy kikérjék a zigazzikat, fiélnák, hogy okkor mikor lássák, hogy azok kik vázátnák, hazudnak, fiélnák, hogy visszamondják. Mágvan az a fiélálám. S mágvan náám es, dá kis procent most. Okkor mikor mágkázttam a munkát, s ez nagyon fontos, ászt még montam, láhát még holltod, kiláncvánkáltóbá Nyisztor Ilonka megkárásett, ha ő ne lett lenne, hiszem még vagy nám fogtam lenne, vagy nám kezdtem lenne ezt a prográmot, hagyományörzési prográmot, vagy mágkázttam lánná későbben. Okkor történt ez a klik. Kiláncvánkáltóbá kapok egy telefont, ki vuot, Ilonka, nám üsmártám, dá ő Onyest városba lakott, vuot egy komáasszonya s most es van egy komáasszonya, ki kákovai, forrófalvi, s az a komáasszonya szomszéd vuot második nővéremvel, s monda Ilonkának, hogy Forrófalván van valaki, Antal-Vajda János, ki foglalkozik táncokkal, dá nám csángós táncokkal, vegyesekvál. Na! Ő okkor mágkázttá vuot a prográmot, koptom egy telefont, idájött, meglátta táncos csoportomat, s mághiutt egy csángó fesztiválra, Gyimesre. Életembe nem jártam Gyimesre. Okkor nám léptám ki foluból. Mántám Bákóba, dá okkor es gyéren, mát kállát ingázzunk, piézn nám vuot, mántám ziskolába, gimnáziumba vonatval, jöttem vissza vonatval. Oszt monta, érdekes, dá okkor nám sokat bászélgáttünk. Okkor üsmártám mág Legedi Isvánt, a buszba, kimentem Gyimesba, náám az új világ vuot. Azt gondoltam, hogy Magyarországon vagyok, nám értáttám semmit. Okkor mit értáttám: igán, nám. Más módul

beszélnek ők, más módul beszélék én, dá az más dolog. Az mit láttam ott, az náám mágfordítta zielátámát. Nám áccáriból, hazajöttám s fogtam gondolkozni ezen. Szép és érdekes álom vuot náám, hogy mit láttam. Életembe nám láttam vuot. Sirült vuot a kerek a fejembe, okkor történt ez a klik. Hogy mi van ott, minák hívutt mág Ilonka, ott még bászilgáttünk, okkor üsmártám mág Duma Ándrást, ő is bászilgáttám náám, nám ecceriből, dá náám okkor sirülni fogott a kerek a fejembe s láhát mondjam, hogy okkor indult zügyámbá, fájámbá ez szél, hogy volohogy kéne nálunk is voloki indissa ászt a prográmot, dá nám döntötte, hogy én indítám. S ha indítaná voloki, ki indítná s hogy indítaná? Mát én üsmártám politika hályzátát, mát én is politikus vuotam okkor, nám szolottam ál, férfiak okkor kárásték munkahálját, a vuot kötelező, hogy bé kálléatt iratkozz a pártba. Polgármástár odahiutt, kárásték a férfiakat gimnáziumval, János, kérsz munkahálját? Mondom, igán. Kitáttá a papírt, oláírtam, s eccerü vuot kapjak munkahálját. Politikáztam, száráttám, mát okkor fiatal vuotam, dá ászt montam s mondom, kommunizmus politika kimosta a veleinket, hozugságba nőttünk fál, s az a hozugság mágmorott sok zámárnák a fájibá. S még működik. Sajnos, dá működik. Saszta visszaforulok röviden, mágván az a fiélálám. Zámbarák kávárik essze, hogy olák vagyunk, hogy románok, kávárik essze, mi az gyükér s mi az, hogy oda tartunk Romániához. Én sám tuttam ászt, oszto tuttam elválasztani áaszt a két dolgot, mát sokan kérdnák, hogy mi vagyok s okkor mondom, hogy gyükáram magyar, román állampolgárságom. Dá most mágkoptom a magyar állampolgárságot, dá az más dolog. Sokat mágságítáttám, hogy eltsiztázzuk, hogy ez fontos, hogy máglágyán magyar állampolgárság es. Ommiánt, hogy én tartani fogtam kapcsolatot ávvál e más világval, csángó világval, mondjam úgy, koptom mághívásokat konferenciákra, magyarok csángókról, csángómagyarokról, mágszülátát Moldovai Csángómagyarok Szövetség, mágüsmárkázttám Benke Pávelval, vuot mághívás napokra, Benke Grácián szárvázátt sok szép prográmot Somoskán. Losson, losson az a ciél, az a döntés, hogy volohogy mág káll induljon Forrófalván ez a prográm, minél tovább kaptam bíztatást magamnak. Láhát mondjam, hogy kiláncvánkiláncbá esszeszettem három-négy asszonyt, ha juol emlékszem, igen, s kétezer egybá koptom mághívást Benke Páveltől bukovinai találkozóra. Álmántünk Magyarországra, hiszem az vuot a zárú kirándulás Magyarországra, ha juol ámlékszám, Bonyhádra. Náám a juo toposztolot vuot, s biztos, hogy ovvol a toposztolotvol vuot hatalom, hogy indissam mág áaszt a prográmot. Kiláncvánkiláncbá valahogy, hogy gyármákák kázám alatt vuotak, vuot táncos csoportom, nám voutak fálnótták, csak fiatalok s gyármákák. Láhát mondjam, hogy gyárákákvál ott hon nálam mágindítottam, most es mágvon névsor, mágkutatam, mágkárásám, mágkoptom, vuot öt-hat gyármák, dá ott vout fiam es, s mágkázttám áaszt az iskolán küüli prográmot.

Dá okkortul indult családombnak a trágédiája. Mát most sem könnyűd, hogy valaki indisson ilján prográmot egy foluba, egy csángós foluba, dá az náám mét vuot náház, mát én vázáttám kulturházat s az többra politikus intézmény vuot,

fogták büntetni a családomat, szigetolni fiamat, büntetni a ziskolába, egyházba. Ő minisztrált, ott es papok s a zapácák büntették, hogy én árulom a folut, árulom a zországot, hogy én román vagyok s most mágébráttam, hogy magyar láttam vagy voltam. Fiamnak most es megvan, annyira megérzette. Én, hogy fálnótt vuotam, könnyüdább vuot, hogy álfogadjam ázt a hályzátát, fálásiégámnák mégnáházább, mát úgy szüláttám én, horcosson, száráncsim vuot, Istán így tárámátt ingámát. No, gimnáziumba sportoltam, boxoltam, nám vagyok uljon fiélálmás. Dá nám vuot áccárú. Nám mutittam ki, dá a fiélálám mágvuot bánnám. Mágvuot fiélálám. Nám szégyáltam, hogy mit csinállok, dá mágvuot az a fiélálám, hogy láhát büntát a polgármástár, büntát a zorvos, büntet a plébányos, e mágvuot, mát ászt ál káll üsmárjük. Kávássán mondják ki, dá ászt ki káll mondani. Nám tudjuk büntetni zágész papot, mát vannak sokan, kik ászt álüsmárik, dá nám tudják kimondani, mát még egyháznak nagy e hatalom, püspökség sokat dönt. Gondolom, püspökségnek es poroncsol e pápa, gondolom, nám biztos, dá áaszt iézáttám s áaszt ki káll mondjam, mát ha nám, okkor hazudok, tyár mondjam a zigasságot. Nám vuot áccárú, uljon fászülség vuot a családomba, hogy láhátátt láná, hogy elváljak a feleségetől, mát a feleségem nám, hogy nám támogatott, sokat támogatott, sokat ságétátt, ságét most es mát, ha ő nám látt lánna, biztos ábbá munkába sok sikár nám látt láná. Tíz pontos feleségem van, na. Dá mágyig ő mágiértáttá, hogy mi e haszna ennek a munkának, vuot ott probléma otthon, beszélgetés. Immá feleségem mágiértáttá, dá mit csináljak a fiamval, gyármákvál, mát ő nám iértáttá, hogy minák büntátik a ziskolába. S áaszt nám csak a zén gyármákám tapasztalta, én ázt básziéltám Benke Pável családdal, gyermekei es ávvál a rossz tapasztalatval marattak a szivikbá. S ommiánt sok gyárák kiliépátt a prográmból. Ommiánt, hogy őket büntátték, s ők észráváttek, hogy ommiánt büntátték, hogy műk foglalkoztunk ávvál a munkával. Dá fiam büntáttá ingámát, hogy énmiántam büntátik őt. Áz komoly probléma, s ánnák hosszú váréssá van, bataie lunga, ahogy a zoláh mondja. Fiam, egyedüli gyerekem, huszonnyuoc éves, most sem akar visszajönni foluba. Áz egy nagy mutivum. Immá ő érti munkámat, gratulál, hogy nákam még van hatalmam, hogy folytassam, dá ommiánt, hogy világ nám érti munkámnak e hasznát, ő tudja a zigasságot, mát Magyarországon viégzátt egyetemet, dá náki áz a fájdalom mágván a szüibá. Nám is okor visszajönni foluba. Aszongya, dorilok, szárátném váláták lágják, dá ommiánt, hogy a zámbarák nám tudnak mágbácsülni, s nám, hogy mágbácsülnék, még akasztálnak, zavarják a zielátünköt, prográmot, ő azt nám tudja álegendni most es. Áz egy nagy trágédia, s nám csak Benkéékvál básziéltám, Duma Andrásval es, gyermekeik tapasztalták, más módul iértátték, más modul receptálták bé eszt a feszültséget. S ánnák jövőre es eredmiénye lesz, ennek a tapasztalatnak, beszélék a gyermekekről. Dá most sem könnyüd náünk, nagyon náház vuot, most sem könnyüd, dá volohogy a zámbarák mágszokták. Én sokat beszíéltám a falusiakval, s mondtam, hogy minák csinálom, hogy értsék, hogy e nem hozugság, ez a műk hagyományunk. Ez vagyunk

mű, csak kimosták e veleinket, mind mondtam a zújságba, s hazugságot repetálok, hinni fogod magad hazugságát. Ábbá a hályzátbá vagyunk most es. Még most es, hiszem nyuocvan százalék zámbarákából hiszik a hazugságot. Esszekeverik katólikus, római katólikus, nám román katólikus, római katólikus, áz nagy káváres, s áaszt a kávárest sokan szpekulálják azok, kik nám kádválik a prográmnkat, mi munkánkat.

Dá így, oszto visszaforduljak, lassan szüláti házamba folytattam prográmot tavalyig, dá ommiánt, hogy megszorítottak a felnőttek, többát nám tudok otthon, attól még csinállok próbát ott hon, dá gyiérábbán, mát nám fiérünk ál. Aszta bérelek mikor polgármesteri hivatalnál, mikor a zoratoriuba, mikor ebbe a házba, Nagypatakon, folu végén, vagy hol kaptam én. Dá, mi a fontos, ommiánt, hogy mágindítottam áaszt a prográmot, kidobtak a kulturháztól. Álvátték a kuocsokat, ott maratt hangszer, minden. Mindent álvásztáttám okkor, sok pénzet álvásztáttám. Áz vuot a lánáházább tapasztalat a zielátámbá. Sok pénzet álvásztáttám vuot, nám es mondom, láhát ki mágholljo voj örvándi vagy számiérám nákam, sok pénzet álvásztáttám. Tudtam láná csinálni egy kis házat. Kállátt kapjak bánkától pénzet, hogy jöjnek ki, lépnek ki ebből a helyzetből. Álmántám Olaszországba dolgozni három huonapot, mágvuobáltam Fránciába es három huonapot, dá visszajöttám, s azt mondtam, nám áaszt akarom én. Én szárátám e pénzet, dá nám a lágfontosabb a pénz, van más gazdagság es a zembernek a zielátyibá. Visszajöttám, csomót horcoltam a polgármástárvál. Ő nem, hogy nám hittá munkámat, nám értáttá munkámat, dá náki is poroncsoltok, ő es politikus ember vuot, hiszem áz vuot lágnyogyobb motívum. Más motívum az vuot, hogy nem nagyon szárátátt, dor ő válám chitárázott, csoportomba, gondolom, hogy mágvuot a nagy irigység es, s mág ás monta, most én polgármástár vagyok, hotolom kázámbá van, s azt csinállok válád, mit akarok. Azt es csinált, dá én örökké, régi tanulás á nákam, hogy – s ázt olvastam könyvékből, dá azta biétáttám munkámba, ázt örökké s örökké mondom a gyárákáknák ás, nám fálájtám ál –, mindán rossz történetáknák van egy jobb oldala. Gondolom, a vuot polgármester, okkor rosszat csinált nákam, dá juot es csinált, mát ha nám dobott láná kulturháztól, láhát most nám lánék ábbá a prográmba. Áz nagyon fontos. Hosszú e mese, tudnék írni egy könyvát, dá nám tom ki olvasná ál, nincs es időm, most káll foglalkozzam ávvál a munkával, sokcok álhattam a családi munkámat, azét mondom, hogy száráncsim vuot feleségemvál, mát más asszony látt láná, álhagyott láná. Álhattam családi problémákat, hogy tudjam foglalkozni ázákvál, mágszorítottak turnéok, kirándulások a gyármákákvál, fálnóttákvál, losson, losson mágszorítottak a zasszonyok. Dá nám vuot áccárú munka, most sem áccárú munka, mát mágván áz a fiélálám, s a világ nám tudása, mágván a zirigység, ha én nám tok mánni, minák mánnán a szomsziédóm, üsmárad ázt a hályzátát. Most láhát mondjam, Nagypatakon es volohogy mágindult, itt náházább vuot, hogy mágindissam a felnőttákvál, dá hál' Istánnák száráncsiém van ávvál a házval es, má von e huonopja vagy két huonopja, hogy mágindítottam itt a prográmot a fálnóttákvál. Csak bízom, hogy

mágszoporodjonok, többán vannak forrófalviak, nagypatakiak kávásbán. Dá mennél tovább mindán nop holnok mág a felnőtták, s ázákvál a zörágákvál láhát mondjam úgy, hogy örökké vesz el egy szép másá, egy szép imáccság, szép csángó iénák, szép ámlék, régi ámlék várakádésről voj folusi iélátról, hagyományokról. Dá omi még maratt, ha többán odafigyálnónk s folytatnók, többát mág tudnónk mántáni. Azét es fontos, hogy tonyissuk a gyármákákát, s én mondom gyármákáknák, mesilom minek csináljuk ászt mit csinálunk, vegyék észre, hogy áz nagyon fontos, áz a mi hagyományunk.

Áz nagy kérdés, hogy mi marad, marad valami, biztos marad valami, dá kává. Ommiánt, hogy még most es folytassák a hazugságot. A ziskolába sem mondják mág a zigasságot. Most immá Nagypatakon hámarább mágindult magyar oktatás a ziskolába, dá Forrófalván most hét ásztándájá indítottam mág, nagyon náházán, okkor sokat segétátt ingemet Márton Attila, bétettem negyván kérvént, mágmarattam hétvál, két hétbá úgy lámonták gyárakákát. Fiéltám, hogy még egy visszalép, mát kötelező vuot, hogy legyenek hátán bár, hátán egy csoportba. Mikor vuot akkor Duma Ándrásnak e fia, Dáni, vuot két ásztándót tanár, s ő mág tudja mondani, hogy biztassam a gyármákákát, vittám palacsintát, vittám peracet, minden magyar órára vittám volomit, hogy biztassam. Teát csinált a feleségem, hogy valahogy indissuk mág ázt a programot. Nám vout áccárú. Aszta második ásztándóba, most es megvan a névsor, vuotak tizánnégyán, aszta huszannégyán, mágszoporottak, azta jött Ruth harmadik ásztándóba. Az, hogy tanulják a magyar irodalmi nyálvát, az nagyon tontos, dá áz is fontos, hogy iskolán küvüli programon gyármákáknák átaladjuk ászt a, szárátám mondoni, gyönyörű csángó hagyományt. Dá juo, hogy mondjuk a gyármákáknák, hogy mi a haszna, mi a kapcsolatja. Mát sokan kirdik, hogy minák bászilni, hogy bászilunk, hagyományossan, minák a ziskolába tanyissák más módul. S okkor mondom, az magyar irodalmi nyálv, áz árcháikkus nyálv, s ászt mondják a kutatók, mondják tanult ámbárák, hogy ez a csángó diálektus ez a lágrigibb magyar nyálv. Hiszem, hogy igaz. Hogy jöttünk idá, sok váriánta van, nám is komplikálom, próbálom ná komplikáljam. Olvastam sokat, minák mondják, hogy csángó, áz es érdákál, dá nám nagyon, az nákám fontos, hogy magyarnak érzem magamat, s á fontos, mágmaradjon az anyanyálv s hagyományunk. Most sokan vannak a ziskolába, örvendem, hogy mágszoporottak, dá az sajnos, hogy a családba nám bászilnák magyarul. S ászt még montam, ennek a munkának van árádmiényá, dá nám annyi, amennyit szeretnónk, mennyi kéne. Hármát lépünk előre, káttót vissza, ha mágmaradunk egy lépésvál, az sám sámmi, dá nám az, mi kiéná. Az, hogy nám bászielnák csángóul családba, ászt ál láhát érteni. Ommiánt, hogy még most es a ziskolába nám nagyon kádválik a tanárok, azt tudjuk, dá mondom, sokan nám mondják, mát fiélnák, nákám nincs mit csináljanak. Ha máglónák... dá nám lónák mág.

A Phoenix Egyesület 2009-be született, azért, hogy komolyabban tudom szárvázni a programokat, tudok pályázni. Mágindítottam hátádk áasztándájá ázt a programot: „Jöjjenek

dívatba a csángók”. Sok kirándulást szárváztám, sok világot láttunk, nám csak én, kollégáim, gyármákákát vittám táborba, ez más világ, s kapcsolatba vagyok komoly intézményekkel, tanult emberekkel, nem menek korcsumákba, ászt mondom zágiésznák. S minden kirándulás ez egy juo tanulás, egy új lácká, nám csak a gyármákáknák, felnötteknek es, e más világ. Jobban mágtonultunk bászielni magyarul, kapcsolatba vagyok, mondjam a zigazi magyarokkal, nám igaz, hogy mondjam, mát mük es magyarok vagyunk, dá küsü magyarokkal. Esszejártam a világot, láhát mondjam Bászarábia, Ukrajna, Szlovákia, Horvátország, Áusztria, Szerbia, Magyarországot nám is mondom. E nem semmi. Hogy gyármákik nám veszik észrá, biztos, hogy azt, mit láttak ők, mit tanultak nállam, ez e kerekecske sirül a fájikká, s bizom, s nám csak bizom, biztos vagyok, hogy egy százalék maradt valami fájikká, s ez e mag, málik mágmaratt, eccer megmagzik, kinő. S ászt akartam mondani, hogy a munkánknak lász árádmiényá. A zástá jártam a somoskai prográmba s nagyon örvándtám. Annyi gyármákát s fiatalokat láttam, gyármákát, kik táncolnak, dá mindán szüvből. Látszik, hogy szárátik. Áz egy juo árádmiény a munkánknak, s azét bizom, hogy valaki, nám tom, egy áasztándó múlva, öt áasztándó múlva, mát csúszik a zidő, tálik a zidő, örágszünk, nám tom, mággyig tudom csinálni ázt a munkát, dá lesz ki átvágyá zászlót s vigyá másszébb. Árrá biztos vagyok. Nám tom, milján procentba, dá biztos. Mindán foluba. Úgy örvándám, s ázt én még montam vuot, hogy szárátném minden csángó faluba legyen egy ember, mind én, mind tá, indissuk mág ászt a programot, csak nám könnyüd. S ászt montam találkozóon es, grátulállak tüktököt székeleyeket, jöttetek Erdélyből, mát itt nám vuot, hogy lágyán tanár, most jönni fogtak a csángó tanárok is, mondjam úgy, ez es egy juo árádmiényá a munkánknak, juo árádmiény ánnák a programnak, dá ha ná láttáták lánná tük, erdélyi tanárok itt Moldvába, nem lett lánná ki mágnýssa ászt a programot, ki tanyisson. Grátulálok, azét mát náink, kik itt szüláttink, nagyon náház áz a munka, nákták még náházább, mát én jobban érzem a falunak a szusszanását, itt szüláttám, üsmáram a zámbarákát, üsmáram a hálját, üsmerem, érzem, hogy szuszog e füöd. Érted mit akarok mondani? Aki jüö, ászt montam s mondom, hogy nám vagyunk csodák, dá iérdákássák vagyunk. A csángók iérdákássák, iérdákás világ, csak az a baj, hogy itt még sokan... Ázt akartam mondani, hogy történt áz a klik, áz nákám egy új öbredés vuot, s bizom abba, hogy menél tovább, minden nap, ha nem tíz csángó, bár egy csángó öbredjen mág, s liépján bé ábbá a prográmba, vaj ha nám liép bé, ná zavarjon. Hagyjon biékünköt, hogy fogjuk a dolgunkat, s ebből ki akar s kinek van számá s lát, s kinek van füleá s hall, kinek van fája s gondolkozik, észrá láhát vánni, hogy áz nám hazugság. Nám áruljuk ál a falut, nem a zországot, senkit sem hajtottunk ál a faluból, álmántám, visszajöttám, s ki nám szárátta, álmánt s ott maradt más országba. Én itt szárátam a falumba, lágyán ágésség. Istán ságéccsán, hogy folytassam a munkámat.

Áz, hogy értődünk mág, álévissza van, tük, székeleyek se értetek sok dolgot, de mük se értettünk sok dolgot tük életekből, kulturátokból. Itt egy nagy káváres van, ászt mondja

valaki nákam, én nám vagyok székel, csángó vagyok, igen, dá egy a gyükerünk, magyarok vagyunk. De az, hogy itt marattok, az nám semmi, arra menen, hogy észreváttéták, mi a hályzát, aki nám értáttá mág, az visszalépett a prográmból. S e normális. Székely hejiség, nákam az más világ, nákták a csángó más világ, de aszt ha elümerjük, hogy egy a gyükerünk, akkor könyüdebb megérteni eszt a szituációt. Vonnok barátok, mindvon Horongozó Imre, ő csángóbb, mint mük, jobban érti eszt a mük életünköt, sáz logikus. Magyarországról úgy, mind egy bíró, lássa, mint amikor fociznak focipályán, ha focizz válik nem tudod, dá a bíró jobban lássa kinnüen. Mogyorországról, Erdelyiből tük jobban láttátok, hogy mi történik itt Csángó-földön, egy trágédia, vesz ál egy kultura. S hála Istánnák, hogy jöttáták tük, hála Istánnák, hogy jötták, vuotak kutatók, s nám vuot eccerű, büntátték a rendőrök. S mind Holász Péter, mind Horongozó Imre, mind Csoma Gárgály sok hotolom kállátt, hogy o hotolmas kommunizmusbo jötták, s dugva aluttak családoknál, pincékbá, kutattak, írtak lá énákákat, ők látták, hogy mi történik nálunk. Jobban üsmerik a csángó kultúrát, sok külföldi magyar jobban tudják a mü életünköt, mind mük csángók. Mát mi bá vuotunk zárva, nám láhátátt lássunk, nám láhátátt holljunk, nám láhátátt kommunikáljunk, nám láhátátt bászéljünk mük kulturánkról, mük nyálvünkről. Von egy kis különység a székely és csángó között, dá nám vagyunk egyformák, egy kázámán sincs egyforma ujjom.

Vuotak családok, kik magyarnak érzették magikot a faluba, dá nám monták ki, mát fiélták. Édesapám árról nám bászél, fiélt, hogy ná lágyán probléma a családba. Üsmártám egy családot templom málléátt, most is mágvon a házik, ő harangozó vuot, Róka János, ott csak magyarul bászilták, aszt emlékszem, hogy juo kapcsolatba vuotak, barátságba szüleimvel, jut ászámbá, hogy monták, mük magyarok vagyunk. S még vuot egy család, mágholtok, az vuot a porekla, Kacagóé, Kacaguo, dá zapjik miég élt, gyármákák álmánták foluból, a születisi ház pusztán maratt, s kiértem őt, hogy mit gondol erről a dologról, s aszt monta, hogy nám nagy dolog, magyarok vagyunk, csak a kommunizmus álrománosított. S azétes nám láhát bászél, tanulni ziskolába. Omiánt, hogy gyárák vuotam, fiatal, mük es csak így láttunk áléfál, met jobbra-balra nám láhátátt láss, nám nagyon kommunikáltunk. Mág vuot a büntátés, mág vuot a fiélálám.

Amikor vuot az az ebredés, az a klik, akkor nagy harc vuot a szívámbá, nagy harc vuot. Sokszor láfáküttám, s nám hittám magamat. Vuot dubii, vüleú juo, hogy ászt a prográmot megindítottam, oszt, hogy juol csinálom vaj nám, ez most es mágvon e kérdés, dá sok ásztándó kállátt, hogy lágyák biztos magamba, ászt káll csináljam vagy nám. Dá most biztos vagyok, dá sok ásztándó ál kállátt, hogy csusszék, hogy én lágyák zén láboimon, hogy tudjam, János az vagy tá, s ászt káll csinál. Nagyjából belőlem indult ez a forrás, dá kutattam. Mát a zasszonyokkal is most, ha van kirándulás, ná csak azét menjük, hogy szórakozzunk, tonuljunk, bisztassuk magunkat, hogy értsük ászt a dolgot. Sok ámbárbá mág van az a fiélálám, és eszt a fiélálámát biévártá a komunizmus, s az náházán vász ál. Sokan úgy hálnak mág, ávál a fiélálámvál. Ők románok s kész.

Visszafordulva, nagy harc vuot a szívámbá, dá ha a fáláségem ná értáttá lenná mág eszt a munkámot – nálunk az vout, hogy vuot barátság, szárátát a családbo –, nám látt lánná könyűd náem. Dá sok ásztándó ál kállátt táljen, hogy biztos legyek, hogy magyar vagyok. Kutattam, olvastam. Mindenből tonultam, dá akartam tonulni. Mind mondják nálunk, kimárásztáttám e szemáimát, hogy lássam juol e dolgot, dá nám biztos, hogy sokmindent juol láttam, dá figyeltem oda, hogy lássam juol.

Omáljeát mit csinálók én, vuot sok siker a munkámba, gyármákákvál, felnöttekvel es, dá ha a magyar nyelvmentésről bászélünk, lágsikársább prográm az, kit megkásztám most, hiszem tizenöt ásztándójá. Van kopcsolatom két olopítványval, Bástyá Alapítvány, is Csibész Alapítvány, és vittám ki sok gyárákét Csíkszeredára is Vicára. Hiszem, kivettem összesen 100 gyármákét. Ozokból most maradtak harminchaton, sokan dolgoznak, kaptak munkahálját, dá bászélják magyarul szépen. Mit éreznek gyükeréről, az nagyon fontos az miánt, hogy nám sikáruilt beszéljek zágészvél, hogy mit éreznák a gyükeréről, magyarok-e vagy nám, de az, hogy szépen bászélnek magyarul, az nám semmi. Sokan ott maradtak Székelyudvarhelyen, Marosvásárhelyen koptok munkahálját, Kolozsváron, Erdélybe. Jó es, nem es, met van ulyan gyármák, ki nám tud románul, csak magyarul. Én úgy látom, hogy az nám jó, mát ha magyarok es vagyunk, itt Romániában élünk, s kál tudni ászt a nyelvet. Van uljan gyármák, ki aszt mondja, hogy székely, nám es csángó, idejő szerepeln s felöltözük székelyessen, sakkor hol a csángó hagyomány. Itt egy nagy vásztés nákam. De ameljet több a nyereség. A szülök es sok gyármákát lámóndtak, hogy visszajőnek Csíkszeredából, ommiánt, hogy mágtonulnak magyarul és nám tudnak lesz románul. Emiánt sok gyármák nám mánt ki, vagy nám engedték ki a szülök, hogy álvásztik a román nyálvát. S most vannak gyármákák, kik nám tudnak semmit románul s szülök kérnák ingemet, hogy kimentek megjárták a gyármákát, s nákkik a fájt, hogy ők bászéltek románul, s a gyármák csak magyarul bászél vissza. Tá hogy fálálnél árrá? Én próbáltam egy kicsit s-o dreg, dá nincs hogy. Édesanyjának az nagy fájdalom. Mondom, tudsz, bászélj mogyorul. – Nám értek minden szót. – Nám probléma, én sem tuok száz százalékon irodalmi magyar nyálvát, dá attul egyet értek válád. Érted, mit mondok. Ha igen, jó. Van egy viccem, dá az komoly tréfa, három szóból értek káttót, harmadik nám nagyon fontos. Én mikor vittem gyármákát mind láfényképeztám. Mikor nezem a fényképet, kicsikék, koszosak, tetűsek, mikor most látom, hogy miljeán szép gyárák lett, búsulom, hogy nám az anyém. Két mentésről bászélék. Egy, hogy mágmántettám a magyarságnak is mágmántettám, mát ha itt maradtak lenne semmi nám válott lenne a zéletjükből. Am salvat ca oameni, si am salvat ca unguri. Áz eredményesebb vuot, mindaz ittáni gyermekekkel való foglalkozás. Az a vesztés, hogy aszt mondják, ők nem csángók, hanem székelyek. E nákem fáj. Dá áléngádám, ha álistmári, hogy magyar, az nákam fontos.

(Lejegyezte Gál Ruth)